

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri de Guvern
(circulația bunurilor culturale mobile)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri de Guvern (circulația bunurilor culturale mobile) a fost elaborat de Ministerul Culturii (în continuare MC) și Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile (în continuare SECBCM).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
1. Propunerile de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil sunt elaborate în conformitate cu Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025 – 2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, Clusterul 3 „Competitivitate și creștere incluzivă”, capitolul 29 - Uniunea Vamală, Anexa A, acțiunile 30-33 și pentru alinierea la cerințele legislației Uniunii Europene (în continuare UE), inclusiv încurajarea cooperării Republicii Moldova cu statele membre ale UE în materia de circulație a bunurilor culturale mobile. Cadrul normativ existent reglementează detaliat doar procedurile privind scoaterea bunurilor culturale mobile de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, însă nu conține dispoziții explicite privind introducerea acestora. Această omisiune generează incertitudine juridică pentru persoanele fizice și juridice implicate în raporturi culturale internaționale, dar și dificultăți în aplicarea unitară a legislației în domeniu de către autoritățile competente (Ministerul Culturii, Serviciul Vamal, etc.). Totodată, în lipsa unei reglementări clare, există riscul: -introducerii necontrolate a bunurilor culturale mobile de proveniență incertă; -afectării securității patrimoniului cultural mobil național și internațional; -limitării participării Republicii Moldova la proiecte culturale internaționale care presupun circulația de obiecte de artă și patrimoniu. Prin urmare, se propune introducerea unui set complex și coerent de prevederi legale (noțiuni, mecanisme și proceduri) care reglementează condițiile și procedurile prin care bunurile culturale mobile pot fi introduse temporar sau definitiv pe teritoriul Republicii Moldova, stabilind în același timp garanții privind legalitatea provenienței și siguranța acestor bunuri. 2. Modificările elaborate la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” sunt necesare pentru eliminarea sintagmelor care atribuie STISC roluri sau obligații ce exced competențele de administrator tehnic, păstrând în același timp cerințele de securitate cibernetică, confidențialitate, integritate, auditare, backup, continuitate operațională și interoperabilitate, acestea urmând a fi asigurate de posesor și administratorul SI RBCM/administratorul de sistem, în cooperare cu administratorul tehnic în limitele acordului și ale cadrului normativ aplicabil.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
1.În ultimii ani, domeniul circulației bunurilor culturale a cunoscut schimbări semnificative la nivel european, astfel a apărut necesitatea reglementării diferențiate și a consolidării regulilor privind introducerea și importul, cerințele documentare aferente introducerii, a instituirii unui mecanism de admitere temporară pentru scopuri educaționale, științifice, de conservare sau restaurare și nu în ultimul rând, a implementării conceptului de refugiu pentru bunuri culturale aflate în pericol. În paralel, sunt indispensabile standardizarea formularelor și cerințelor probatorii

(dovezi de proveniență legală, fotografii, identificatori, trasabilitate), interoperabilitatea cu sistemele electronice utilizate la nivel european și introducerea unor reguli solide de protecție și retenție a datelor.

Aceste modificări nu se rezumă la ajustări tehnice ale textului în vigoare, ci presupune reșezarea întregii arhitecturi normative pe patru axe:

- 1) exportul bunurilor culturale, în baza certificatelor de export, analogice licențelor, valabilități și condiții armonizate;
- 2) introducerea/importul, cu cerințe probatorii clare și compatibile cu practica europeană (certificat de import, verificări documentare);
- 3) infrastructura digitală internă – instituirea și operarea unui Sistem Informațional intern de evidență și gestionare a bunurilor culturale mobile (SI RCBCM), capabil să asigure trasabilitatea și securitatea datelor;
- 4) protecția datelor, pentru a asigura integritatea proceselor și conformitatea pe termen lung.

Contextul geopolitic actual, marcat de războiul în țara vecină – Ucraina, generează un climat de incertitudine și riscuri majore pentru securitatea patrimoniului cultural mobil național și internațional. Apropierea geografică a Republicii Moldova de această zonă sporește vulnerabilitățile asociate cu traficul ilicit de bunuri culturale, cu mobilitatea sporită a actorilor implicați în piața de artă și antichități, precum și cu eventualele tentative de sustragere, disimulare sau transfer ilegal al obiectelor cu valoare patrimonială.

În acest context, devine absolut necesară reglementarea clară, detaliată și actualizată a cerințelor privind scoaterea bunurilor culturale mobile de pe teritoriul Republicii Moldova, în vederea:

- prevenirii riscurilor de pierdere, distrugere sau substituie a bunurilor de patrimoniu în condiții de instabilitate regională;
- evitării exportului ilicit sau temporar fictiv al bunurilor culturale, în scopul ascunderii acestora sau al valorificării frauduloase pe piețele internaționale;
- asigurării trasabilității și controlului deplasării transfrontaliere a bunurilor de artă și a altor obiecte de patrimoniu mobil;
- prevenirii utilizării teritoriului Republicii Moldova drept zonă de tranzit sau de stocare temporară pentru bunuri culturale sustrate ilegal din zonele de conflict armat.

Din considerentele enunțate, Regulamentul privind circulația bunurilor culturale mobile (în continuare – Regulament) se propune spre aprobare în redacție nouă, în locul operării unor modificări, completări sau abrogări punctuale ale cadrului existent. Soluția propusă răspunde cerințelor de claritate, coerență și securitate juridică și este determinată de amploarea și natura structurală a intervențiilor legislative necesare pentru alinierea la standardele europene și pentru corelarea internă a procedurilor.

Din perspectivă metodologică și a tehnicii legislative, menținerea unui cadru normativ incomplet și intervenția prin modificări/completări/abrogări ar genera un mozaic normativ dificil de urmărit de către autoritatea vamală, instituțiile de cultură, operatorii economici și societatea civilă. Multiplicarea alineatelor reformulate, introducerea de excepții dispersate ar crea riscuri reale de incoerență internă, interpretări neunitare și erori de aplicare, cu impact direct asupra securității juridice și asupra eficienței controlului la frontieră. În schimb, adoptarea unei redacții noi concentrează într-un singur instrument normativ regulile, anexele-model și procedurile, oferind un text ușor de parcurs și de implementat în practică.

Redacția nouă propusă asigură, într-o formă coerentă, transpunerea și armonizarea cadrului european relevant (inclusiv exportul de bunuri culturale, cerințele pentru introducere și import, actele necesare pentru a fi prezentate autorităților vamale la trecerea frontierei, normele de punere în aplicare și utilizare a sistemelor electronice), precum și „maparea” categoriilor de bunuri reglementate la nivel național cu categoriile și criteriile recunoscute în spațiul european. Sunt standardizate modelele de certificate, adeverințe, se introduc cerințe explicite pentru documentația probatorie, se reglementează valabilitatea și condițiile de prelungire. Totodată, se reglementează expres regimul refugiului – cu criterii minime pentru spații securizate, roluri instituționale și regimul juridic al bunurilor, precum și gestionarea centralizată a circulației bunurilor culturale

mobile prin instituirea Registrului circulației bunurilor culturale mobile, conceptul acestuia fiind aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 138/2026.

2. Modificările la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” elimină erorile tehnice, în cadrul procedurii de avizare și include recomandările și obiecțiile formulate de Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC), expuse în avizul nr. 1.4/39/26 din 02 ianuarie 2026, în partea ce ține de delimitarea rolului STISC, totodată evitarea stabilirii de atribuții suplimentare în sarcina administratorului tehnic și corelarea prevederilor normei cu cadrul normativ aplicabil administrării tehnice și găzduirii sistemelor informaționale de stat.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil are ca obiectiv armonizarea cadrului normativ național cu standardele și regulamentele europene în domeniul circulației bunurilor culturale mobile, prin consolidarea mecanismelor existente și asigurarea aplicării uniforme a prevederilor legale. Acesta urmărește crearea unui cadru clar și predictibil pentru autoritățile competente, simplificarea și digitalizarea procedurilor administrative, sporirea transparenței și trasabilității operațiunilor, precum și întărirea capacității instituționale de supraveghere și control pentru prevenirea introducerii sau scoaterii neautorizate a bunurilor culturale, prin definirea actelor distincte, adaptate tipului de operațiune și naturii bunului: certificat de export, certificat de export de tip general, adeverință de export, notificare de export, certificat de import și declarația importatorului, fiecare având model propriu stabilit în anexele corespunzătoare. Prin urmare, una dintre principalele noutăți constă în extinderea regimului documentar și procedural asupra introducerii, nu doar asupra scoaterii bunurilor culturale mobile. Este esențială reglementarea detaliată a introducerii bunurilor culturale mobile pe teritoriul Republicii Moldova, iar proiectul prevede expres interzicerea introducerii bunurilor culturale care au fost îndepărtate de pe teritoriul țării în care au fost create sau descoperite, cu încălcarea legislației aplicabile din acel stat. Totodată, sunt stabilite reguli diferențiate pentru introducerea bunurilor în funcție de categoriile acestora, inclusiv obligația prezentării documentelor privind proveniența, a actelor ce atestă calitatea de proprietar sau administrator și după caz, a certificatului de import ori a declarației importatorului. Aceste soluții sunt esențiale pentru prevenirea introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a bunurilor de proveniență incertă sau ilicită.

Totodată, proiectul propune instituirea cadrului normativ național privind posibilitatea creării unor spații special destinate păstrării în condiții de siguranță a bunurilor culturale mobile provenite din state terțe afectate de conflicte armate, dezastre naturale sau alte situații excepționale. Necesitatea acestei reglementări derivă din contextul internațional actual, caracterizat prin riscuri sporite de distrugere, degradare sau trafic ilicit al patrimoniului cultural în zone afectate de instabilitate. În lipsa unui mecanism normativ expres, Republica Moldova nu dispune de instrumente juridice clare pentru a acorda protecție temporară bunurilor culturale aparținând altor state, la solicitarea autorităților competente ale acestora. Prevederile propuse sunt inspirate din bunele practici europene și din standardele internaționale în domeniul protecției patrimoniului cultural, inclusiv din mecanismele instituite prin Regulamentul (UE) 2019/880 și actele de punere în aplicare aferente, fiind însă adaptate statutului Republicii Moldova de stat terț și integrate în cadrul normativ național existent.

Reglementarea are următoarele obiective:

- instituirea posibilității legale de creare a refugiiilor pentru depozitarea temporară a bunurilor culturale mobile;
- stabilirea autorităților competente responsabile de administrarea sau supravegherea acestora;
- definirea condițiilor de acceptare a cererilor oficiale formulate de state terțe;
- reglementarea regimului juridic și vamal aplicabil bunurilor introduse în acest scop;

- asigurarea garanțiilor privind protecția, conservarea și eventuala expunere publică a bunurilor, cu acordul statului de proveniență.

Adoptarea acestor prevederi va contribui la consolidarea rolului Republicii Moldova ca partener responsabil în protejarea patrimoniului cultural, la alinierea la standardele internaționale relevante și la crearea unui cadru clar, predictibil și transparent pentru gestionarea situațiilor excepționale.

Impactul financiar este unul limitat și va depinde de decizia autorităților competente de a institui un refugiu și de numărul solicitărilor primite. În lipsa unor acorduri bilaterale sau aranjamente specifice, cheltuielile aferente depozitării și conservării bunurilor vor putea fi suportate din bugetul de stat, în condițiile legii.

Reglementarea propusă nu afectează dreptul de proprietate asupra bunurilor culturale și nu transferă acest drept, având exclusiv caracter temporar și de protecție. De asemenea, se urmărește clarificarea regimului juridic aplicabil bunurilor culturale mobile introduse în țară, prin definirea categoriilor de bunuri permise (destinate expozițiilor, restaurării, expertizei, achiziționate legal de instituții sau persoane fizice, ori repatriate în baza tratatelor internaționale), a duratei admisibile pentru introducerea temporară, dar și a condițiilor pentru introducerea definitivă. Se stabilesc, astfel, reguli clare pentru evidența, înregistrarea și urmărirea circulației acestor bunuri, asigurând o mai bună trasabilitate și prevenind riscul substituției sau pierderii.

Circulația internațională a bunurilor culturale mobile – expoziții temporare, schimburi științifice, restaurări sau alte forme de mobilitate – presupune inevitabil o expunere crescută a acestor bunuri la riscuri multiple: deteriorare, pierdere, furt, accidente în timpul transportului, manipulare necorespunzătoare sau chiar forță majoră.

Cu referire la scoaterea bunurilor culturale mobile de pe teritoriul Republicii Moldova, proiectul păstrează și dezvoltă mecanismele de control deja cunoscute, dar le sistematizează mai riguros. Sunt prevăzute două tipuri de certificate de export, precum și reguli detaliate privind emiterea, valabilitatea, revocarea, prezentarea la biroul vamal, expertizarea bunurilor, setul de documente anexate cererii și modalitatea de completare a formularelor. Pentru bunurile aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice, se instituie reguli clare privind declarațiile pe proprie răspundere, documentele de proveniență, fotografiile și verificările preliminare. Aceste prevederi sporesc exigența juridică și reduc riscul de utilizare a unor documente incomplete sau neverificabile.

Proiectul prevede implementarea unui sistem informațional automatizat intern, care să permită evidența univocă, gestionarea documentelor și urmărirea circulației bunurilor culturale mobile prin utilizarea unui sistem electronic intern pentru depunerea, procesarea și accesul la informații pentru autoritățile competente. Necesitatea acestei reglementări derivă din contextul internațional actual, caracterizat prin riscuri sporite de distrugere, degradare sau trafic ilicit al patrimoniului cultural în zone afectate de instabilitate. În lipsa unui mecanism normativ expres, Republica Moldova nu dispune de instrumente juridice clare pentru a acorda protecție temporară bunurilor culturale aparținând altor state, la solicitarea autorităților competente ale acestora.

Un alt element esențial îl constituie asigurarea respectării principiilor de protecție a datelor cu caracter personal în cadrul tuturor proceselor și sistemelor informatice utilizate și stabilirea termenilor de stocare a acestora. Deși cadrul normativ actual reglementează în detaliu aspecte privind circulația bunurilor culturale mobile, la etapa actuală Regulamentul nu conține prevederi explicite referitoare la protecția datelor cu caracter personal în procesul de colectare, prelucrare, arhivare și schimb de informații privind aceste bunuri. Această lacună determină lipsa unui temei legal clar pentru prelucrarea datelor cu caracter personal ale persoanelor fizice implicate – proprietari, transportatori, colecționari sau autori – în legătură cu cererile de autorizare, avizele de expertiză, contractele de asigurare și certificatele vamale. În același timp, se creează riscul nerespectării standardelor europene în materie de protecție a datelor, mai ales în contextul schimbului de informații cu autoritățile din alte state membre ale Uniunii Europene sau cu organizații internaționale. În lipsa unor dispoziții clare privind protecția datelor, există riscul încălcării prevederilor Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

2. Elementul nou al modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” constituie eliminarea trimiterilor punctuale la STISC din normele care reglementează măsurile interne de securitate,

raportarea performanței, procesele de backup, identificatorii unici, clasificatoarele, interfețele web, auditarea, protecția perimetrală și arhivarea, acolo unde aceste aspecte trebuie să fie reglementate ca responsabilități ale posesorului și administratorului sistemului, cu respectarea standardelor și actelor normative aplicabile.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

1. Menținerea cadrului normativ actual și intervenirii exclusive prin modificări și completări punctuale nu a fost considerată oportună, astfel cum rezultă din structura proiectului, volumul și natura intervențiilor necesare depășesc nivelul unei simple ajustări tehnice. Modificările elaborate contribuie la crearea unei infrastructuri normative solide, care nu doar va permite circulația legală a bunurilor culturale, dar va oferi și un instrument eficient de combatere a traficului ilegal, de protecție a patrimoniului național și de promovare a valorilor culturale în circuitul internațional, în condiții de siguranță, legalitate și cooperare.

Toate aceste ajustări vin să sprijine un demers strategic și necesar, în acord cu tendințele internaționale și cerințele de aderare la piața culturală comună europeană și reflectă voința Republicii Moldova de a se poziționa ca un stat responsabil și activ în protejarea și valorificarea patrimoniului cultural mobil.

În absența unor reglementări clare, uniforme și aplicabile operativ, se constată:

- incertitudine juridică pentru autoritățile responsabile cu autorizarea scoaterii bunurilor culturale;
- dificultăți în verificarea documentației justificative pentru exportul temporar sau definitiv;
- lipsa unor condiții stricte de asigurare, protecție fizică și garanții legale, în special pentru bunurile cu valoare excepțională;
- ineficiența cooperării internaționale, în lipsa unui cadru național solid care să permită schimbul de informații, verificarea provenienței și repatrierea bunurilor sustrase ilegal.

Soluția aprobării Regulamentului în redacție nouă asigură o arhitectură normativă coerentă, o sistematizare clară a procedurilor și o aplicare mai eficientă de către toate autoritățile și persoanele interesate.

2. Opțiuni alternative în cadrul elaborării modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impact asupra sectorului public nu a fost identificat, întrucât proiectul propus nu implică acțiuni de reformă structurală sau instituțională, în sensul unor reorganizări sau al atribuirii unor noi competențe instituționale. Acesta nu creează autorități noi și nu modifică arhitectura instituțională existentă – Ministerul Culturii, SECBCM, Serviciul Vamal și alte autorități cu atribuții conexe își păstrează structura actuală, care consolidează procedurile deja aplicate. În plus, claritatea și standardizarea procedurilor vor genera eficiențe administrative, reducând necesitatea clarificărilor și timpul de soluționare a cererilor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

1. Implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil nu implică cheltuieli financiare din bugetul public, întrucât acesta nu instituie taxe noi și nu majorează costurile administrative pentru autorități. Digitalizarea și evidența se desfășoară în continuare prin instrumentele existente, iar eventualele actualizări minore ale formularelor sau procedurilor vor fi acoperite din activitatea curentă, fără alocări bugetare suplimentare.

Costurile aferente proceselor de creare a spațiilor de adăpost pentru bunuri culturale mobile cu importanță deosebită pentru patrimoniul cultural național vor fi acoperite din bugetul Ministerului Culturii, alocat în acest scop instituțiilor care gestionează bunurile respective. Costurile aferente depozitării, conservării și menținerii în bună stare a bunurilor culturale plasate într-un refugiu, sunt suportate de către statul de proveniență. Părțile pot prevedea printr-un acord costurile aferente depozitării, conservării și menținerii în bună stare a bunurilor culturale plasate într-un refugiu.

Asumarea unor asemenea cheltuieli de către Republica Moldova nu va avea un caracter nelimitat, ci se va realiza exclusiv în limitele alocațiilor bugetare aprobate și în conformitate cu condițiile stabilite prin acordurile încheiate între părțile implicate. Astfel, mecanismul propus urmărește asigurarea unui echilibru între obligațiile asumate în procesul de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene și capacitatea financiară efectivă a statului de gestionare eficientă.

2. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu generează costuri suplimentare directe din bugetul public național, deoarece are un caracter redacțional.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

1. Impactul asupra mediului privat este unul pozitiv, deoarece modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil asigură predictibilitate și securitate juridică sporite prin cerințe probatorii clare, modele standardizate de certificate, adeverințe și declarații, precum și prin maparea explicită a categoriilor de bunuri. Totodată, reduce povara administrativă efectivă prin documentație unificată, terminologii și praguri aliniate la standardele Uniunii Europene și trasee procedurale previzibile, fără a impune costuri suplimentare obligatorii. Se facilitează astfel circulația licită a bunurilor culturale – pentru galerii, case de licitații, colecționari, restauratori și agenți culturali – prin recunoașterea clară a documentelor și a traseelor de conformare, diminuând riscul de blocaje la frontieră și incertitudinea în tranzacții, ceea ce se traduce în costuri de conformare mai mici și mai puține corecții sau documente suplimentare. Eventualele ajustări punctuale, precum revizuirea contractelor-tip sau actualizarea registrelor interne, au caracter unic și minimal și sunt compensate de beneficiile aduse de claritate și de accesul la bune practici europene.

2. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu are impact asupra sectorului privat.

4.4. Impactul social

1. Implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil are un impact social favorabil, consolidând protecția și conservarea patrimoniului cultural mobil și implicit, contribuie la afirmarea identității și valorilor naționale. Claritatea normelor și introducerea unor mecanisme precum „spațiile de refugiu” sporesc încrederea publicului în capacitatea instituțiilor de a gestiona bunurile culturale în situații de criză, oferind garanții că acestea vor fi protejate și accesibile generațiilor viitoare. Totodată, prin transparentizarea procedurilor și interoperabilitatea cu sistemele europene, proiectul facilitează schimburile culturale, mobilitatea bunurilor și colaborarea între instituții și comunități, stimulând participarea sectorului privat și a societății civile la inițiative culturale și educaționale. În mod indirect, aceste măsuri pot sprijini dezvoltarea pieței muncii în domeniul culturii și patrimoniului, prin crearea de oportunități pentru experți, restauratori, curatori sau mediatori culturali și prin creșterea vizibilității și credibilității instituțiilor implicate.

2. Aprobarea și implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu generează impact social.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

1. Implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil are un impact pozitiv asupra protecției datelor cu caracter personal, întrucât stabilește norme explicite privind colectarea, prelucrarea, arhivarea și schimbul acestor date în contextul circulației bunurilor culturale mobile. Prin includerea acestor dispoziții se creează un temei legal clar pentru prelucrarea datelor persoanelor fizice implicate – proprietari, transportatori, colecționari, autori – în legătură cu cererile de autorizare, avizele de expertiză, contractele de asigurare sau certificatele vamale, reducând riscurile de încălcare a confidențialității și de utilizare necorespunzătoare a informațiilor.

În același timp, noile reglementări asigură alinierea la standardele europene în materie de protecție a datelor și creează premisele interoperabilității cu sistemele informatice europene, inclusiv prin introducerea unor garanții suplimentare de securitate și confidențialitate. Astfel, proiectul contribuie la consolidarea încrederii publicului și a partenerilor internaționali în corectitudinea și legalitatea procesării datelor în acest domeniu sensibil. 2. Aprobarea și implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu va avea impact asupra datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Proiectul cu privire la modificarea unor hotărâri de Guvern (circulația bunurilor culturale mobile) nu are impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului 1. Deși implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil nu are ca obiect de reglementare protecția mediului în sens strict, implementarea lui poate genera efecte indirecte pozitive asupra mediului prin standardizarea și digitalizarea procedurilor administrative, reducând consumul de hârtie și necesitatea deplasărilor fizice pentru depunerea documentației. Claritatea fluxurilor de export, import sau admitere temporară contribuie la o mai bună planificare logistică și la optimizarea transporturilor, cu potențial de diminuare a emisiilor și a impactului asupra mediului. În același timp, instituirea „spațiilor de refugiu” pentru bunurile culturale mobile implică amenajarea de spații cu condiții controlate, ceea ce poate stimula utilizarea unor tehnologii mai eficiente energetic și mai puțin poluante. Astfel, proiectul creează premise pentru un management mai responsabil și sustenabil al resurselor utilizate în procesul de conservare și circulație a bunurilor culturale. 2. Aprobarea și implementarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu va avea impact asupra mediului.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu au fost identificate alte impacte și informații relevante.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE 1. Modificările propuse la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, sunt motivate de necesitatea alinierii legislației naționale la cerințele europene, în contextul apropierei de acquis-ul comunitar. Republica Moldova are obligația de a adopta reglementări similare celor ale Uniunii Europene, în vederea integrării economice și politice. Astfel, proiectul vizează în primul rând armonizarea legislației naționale cu normele europene relevante, transpunând parțial mai multe acte ale Uniunii Europene și reflectă angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova. Pe segmentul introducerii bunurilor culturale, proiectul preia cerințele Regulamentul (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind introducerea și importul bunurilor culturale nr. CELEX 32019R0880, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 151/1 din 7 iunie 2019. Proiectul reflectă dispozițiile Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale CELEX, 32021R1079, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 234/67 din 2 iulie 2021. În scopul alinierii la procedurile de scoatere a bunurilor culturale, proiectul transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), CELEX 32009R0116, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 39 din 10 februarie 2009, precum și Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al Comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009.

Proiectul vine în coerență cu recomandările „Comunicării comisiei către Parlamentul European, consiliu, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor privind Planul de acțiune al UE împotriva traficului de bunuri culturale” și „Concluziile consiliului privind combaterea traficului de bunuri culturale (2023)”. Prin această abordare, proiectul asigură compatibilitatea legislației naționale cu cerințele europene și creează premisele pentru aplicarea unitară a standardelor UE, facilitând schimbul de date și cooperarea cu instituțiile comunitare și consolidând credibilitatea Republicii Moldova în procesul de asociere și aderare la Uniunea Europeană. 2. Modificările propuse la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu contravine principiilor de funcționare a pieței interne a Uniunii Europene.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
1. Transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională se va asigura prin aprobarea propunerilor la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil , care urmărește scopul creării cadrului normativ intern, necesar alinierii prevederilor Regulamentului (UE) 2019/880, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880; Regulamentului (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale, precum și Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale. 2. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu au fost identificate.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
1. În conformitate cu art. 32 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul privind inițierea elaborării modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil a fost plasat: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-privind-modificarea-hotararii-guvernului-nr-4702023-pentru-punerea-in-aplicare-a-prevederilor-legii-nr-2802011-privind-protejarea-patrimoniului-cultural-national-mobil/14741 Proiectul au fost supuse consultărilor publice în cadrul celei de-a doua ediții a Programului de Microcalificare în Managementul Patrimoniului Cultural Mobil: https://secbcm.gov.md/rom/evenimente/consultarea-proiectului-de-modificare-a-hotararii-guvernului-nr-470-2023-pentru-punerea-in-aplicare-a-prevederilor-legii-nr-280-2011 Proiectul a fost supus consultărilor publice în cadrul Trainingului național „Protejarea patrimoniului cultural în caz de conflict armat: implementarea Convenției de la Haga și a celor Două Protocoale (1954 și 1999)” organizat de UNESCO: https://secbcm.gov.md/rom/evenimente/consultarea-proiectului-de-modificare-a-hg-nr-470-2023-pentru-punerea-in-aplicare-a-prevederilor-legii-nr-280-2011 Proiectul a fost supus consultărilor publice: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14741 Proiectul definitivat a fost supus consultărilor publice: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14741

2. În conformitate cu art. 32 alin. (1)-(3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Anunțul privind inițierea elaborării modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 138/2026 cu privire la instituirea Sistemului informațional „Registrul circulației bunurilor culturale mobile” a fost publicat:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16659

Proiectul a fost supus consultărilor publice:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16659

Proiectul definitivat a fost supus consultărilor publice:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16659

Proiectul a fost plasat în circuitul de avizare (număr unic 533/MC/2026). Obiecțiile și recomandările au fost incluse în Sinteza proiectului.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Potrivit raportului de expertiză a Centrului Național Anticorupție (Nr. EHG26/11689 din 14.07.2026), în cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la:

-) prevenirea riscurilor de pierdere, distrugere sau substituie a bunurilor de patrimoniu în condiții de instabilitate regională;
-) evitarea exportului ilicit sau temporar fictiv al bunurilor culturale, în scopul ascunderii acestora sau al valorificării frauduloase pe piețele internaționale;
-) asigurarea trasabilității și controlului deplasării transfrontaliere a bunurilor de artă și a altor obiecte de patrimoniu mobil;
-) prevenirea utilizării teritoriului Republicii Moldova drept zonă de tranzit sau de stocare temporară pentru bunuri culturale sustrate ilegal din zonele de conflict armat.

În conformitate cu art. 37 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, Proiectul a fost supus expertizei juridice (nr. 04/1-8071 din 19.07.2026).

Rezultatele expertizelor menționate supra au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru implementarea proiectului nu este necesară modificarea cadrului normativ existent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului va fi realizată prioritar de Ministerul Culturii, SECBCM, Serviciul Vamal. Autoritățile menționate dețin capacități și competență umană, materială și financiară pentru implementarea proiectului.

SECRETAR DE STAT

Corneliu CIRIMPEI

Ex: Svetlana Pociumban, Directoare, Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile
022 245146; 079917877; svetlana.pociumban@secbcm.gov.md